

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z wniosku M. W.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W.
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 maja 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 21 maja 2020 r., sygn. akt III Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O. na rzecz adwokata P.Ż. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 21 maja 2020 r. oddalił apelację M. W. od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 6 lutego 2020 r., oddalającego wniesione przez niego odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 28 września 2015 r., uchylającego w części orzeczenie wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 10 czerwca 2015 r., zaliczając M.W. do lekkiego stopnia niepełnosprawności z symbolu 02-P na okres do 10 czerwca 2018 r.

Zaskarżając powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną, odwołujący się podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego: 1) art. 1 pkt 1 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 3 i w związku z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że odwołujący się jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim oraz stwierdzeniu, że brak jest przesłanek do zakwalifikowania skarżącego do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, w sytuacji gdy jest on osobą o naruszonej sprawności organizmu, oraz z uwagi na zły stan zdrowia psychicznego i fizycznego nie jest zdolny w pełni do samodzielnej egzystencji, co czyni go osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i 2) § 30 w związku z § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, przez uznanie odwołującego się za osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności, w sytuacji gdy skarżący wymaga stałej opieki i pomocy osób trzecich przy pełnieniu swoich ról społecznych, a tym samym spełnia przesłanki do uznania go jako osoby posiadającej umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz przepisów postępowania: 1) art. 233 § 1 k.p.c., przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz niewłaściwe ocenienie kwestii stopnia niepełnosprawności odwołującego się jedynie na podstawie opinii biegłych i nieuwzględnienie stanu zdrowia skarżącego na podstawie całokształtu okoliczności sprawy, a w szczególności pominięcie i nieustosunkowanie się w uzasadnieniu orzeczenia do wielu aspektów podnoszonych przez przedstawicielkę ustawową a następnie pełnomocnika odwołującego się, a mianowicie faktu, że skarżący nie akceptuje rzeczywistości, w której się znajduje, o czym świadczą nie tylko myśli samobójcze, ale i próby samobójcze, co z kolei dowodzi głębokiej depresji; 2) art. 227 k.p.c., przez pominięcie zawnioskowanego przez pełnomocnika odwołującego się dowodu w postaci doprecyzowania opinii uzupełniającej na okoliczność ustalenia, czy wszystkie ujawnione u skarżącego zaburzenia stanowią depresję, a jeżeli tak, to czy depresja wyklucza aktywność zawodową odwołującego się, mimo iż konieczność uzyskania tej opinii uzupełniającej na okoliczność ustalenia

prawidłowego stopnia niepełnosprawności odwołującego się jest oczywista z punktu widzenia wyjaśnienia sprawy.

Z powołaniem się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. w zaskarżonym zakresie i przekazanie temu Sadowi sprawy do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie orzeczenia w zaskarżonym zakresie i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie odwołania M.W. i uznanie go jako osobę, która posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, a także wniósł o zasądzenie na rzecz pełnomocnika skarżącego kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych wskazując, że nie zostały one pokryte w całości ani w części.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, budzącego poważne wątpliwości. Ponadto, według skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec rażących naruszeń przez Sąd Okręgowy w O. przepisów postępowania, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły w sposób decydujący na wynik przedmiotowej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydyczne

argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 i z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Twierdzenie o występowaniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów jest

uzasadniony tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących owo zagadnienie.

Powołanie się natomiast we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wymaga od skarżącego zawarcia w uzasadnieniu wniosku wyводу prawnego wskazującego, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawienia argumentów na poparcie tego twierdzenia. Zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

Sugerując potrzebę wykładni art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, skarżący nie wyjaśnił, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartej w tym przepisie normy prawnej, do jakich rozbieżnych wniosków może prowadzić jego wykładnia, ani jakie jest stanowisko skarżącego w tej kwestii. Nie przedstawił zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałby, że w sprawie zachodzi powołana przesłanka przedsądu. Podkreślić należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej

podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). W szczególności rolę Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie jest wyręczanie strony reprezentowanej w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika we wskazaniu (doprecyzowywaniu) treści postulowanych zagadnień prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935).

Wypada zauważyć, że skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę dowodów. Teza o oczywistej sprzeczności zaskarżonego orzeczenia z przepisami prawa procesowego opiera się na założeniu, że Sąd drugiej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c. i art. 277 k.p.c. Tym samym wywód zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, a nie do wykazania, że podnoszone uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany.

Skarżący głównie kwestionuje przyjętą przez Sąd odwoławczy ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy. Tymczasem Sąd Apelacyjny - dogłębnie uzasadniając to stanowisko - uznał, że wszystkie dowody, którymi dysponował w sprawie, wskazywały, że odwołujący się jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności. Taki wniosek jednoznacznie można wysnuć z opinii biegłych z zakresu psychiatrii, psychologii i medycyny pracy. Z ich opinii głównej i uzupełniającej wynika, że odwołujący się jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim od dnia wydania zaskarżonej decyzji do dnia 11 maja 2021 r. Nie wymaga bowiem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Może też szukać zatrudnienia na tzw. otwartym rynku pracy. Nie bez znaczenia dla oceny stanu zdrowia M.W. była także okoliczność, że postanowieniem z dnia 7 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w O. uchylił postanowienie o jego częściowym ubezwłasnowolnieniu.

Skarżący zmierza w istocie do podważenia suwerennej i niepoddającej się kontroli kasacyjnej sędziowskiej oceny zebranego w sprawie materiału

dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II PK 248/09, LEX nr 1663571). Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącego w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, podczas gdy zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przysądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym z urzędu orzeczono stosownie do § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).